

ΠΡΟΔΡΟΜΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ BRICE ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΕΝΕΣ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ ΧΟΛΟΚΥΣΤΕΚΤΟΜΗΣ ΚΑΙ ΒΟΥΒΩΝΟΚΉΛΗΣ

Πολυξένη Μποτού, Θεοδώρα Μπινίσκου, Νίκος Μπακόπουλος, Νίκη Σουλιά, Χρυσάφη Φιλιπούση, Πέτρος Γεωργιτσογιαννάκος, Ιωάννα Ξανθάκη, **Ειρήνη Κουρούκλη**

Αναισθησιολογικό Τμήμα Ιπποκράτειο Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών

Σκοπός: Καταγραφή συμβαμάτων εγρήγορσης διεγχειρητικά σε επεμβάσεις λαπαροσκοπικής χολοκυστεκτομής, ανοικτής και λαπαροσκοπικής βουβωνοκήλης με παρακολούθηση του βάθους αναισθησίας, με τη χρήση BIS (Bispectral index) monitor και την εφαρμογή του ερωτηματολογίου BRICE (Πίνακας 2).

Υλικό μέθοδος: 57 ασθενείς (ASA I – III) που υποβλήθηκαν σε λαπαροσκοπική χολοκυστεκτομή, ανοικτή και λαπαροσκοπική βουβωνοκήλη. Βασικό monitoring με ΗΚΓ, SPO₂, NIBP, HR και ταυτόχρονη παρακολούθηση του βάθους αναισθησίας με BIS monitoring, εφαρμοζόταν σε όλους τους ασθενείς. Η εφαρμογή του ερωτηματολογίου BRICE (Πίνακας 2) γινόταν μετά το πέρας της επέμβασης στην αίθουσα της ανάνηψης, με τους ασθενείς πλήρως προσανατολισμένους βάσει της κλίμακας καταστολής Ramsey καθώς και 24 ώρες μετά.

ΗΛΙΚΙΑ	48 (19)
ΥΨΟΣ	170 (9)
ΒΑΡΟΣ	74 (15)
ASA	I - III
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΧΕΙΡΟΥΡΓΕΙΟΥ	60 (30)
ΑΝΔΡΕΣ/ΓΥΝΑΙΚΕΣ	33/24

Πίνακας 1. Δημογραφικά Στοιχεία

Αποτελέσματα: Κανένας ασθενής δεν ανέφερε εγρήγορση κατά τη διάρκεια της επέμβασης. 8 ασθενείς ανέφεραν ότι είδαν όνειρα κατά τη διάρκεια της αναισθησίας (14,03%) , ενώ ως πιο δυσάρεστες εμπειρίες αναφέρθηκαν ο πόνος μετεγχειρητικά, σε 16 ασθενείς (28,07%) και η αίσθηση κρύου στο χώρο της ανάνηψης σε 3 ασθενείς (5%).

Συζήτηση - Συμπέρασμα: Η εγρήγορση διεγχειρητικά είναι σπάνια (0.1-0.7%) σύμφωνα με τη βιβλιογραφία . Σε πολλές περιπτώσεις το αίτιο της εγρήγορσης είναι προφανές πχ τεχνική ατέλεια ή λάθος και έτσι μπορεί να προληφθεί με κατάλληλη προετοιμασία και monitoring. Ωστόσο υπάρχουν περιπτώσεις όπου δεν μπορεί να δικαιολογηθεί γιατί υπάρχουν άτομα που λαμβάνουν στις κατάλληλες δόσεις φάρμακα με ισχυρή αμνησιακή δράση, παρά ταύτα ανακαλούν διεγχειρητικά γεγονότα ή αναφέρουν όνειρα ευχάριστα ή δυσάρεστα. Σύμφωνα με τις συστάσεις της ASA το monitor του βάθους αναισθησίας προτείνεται κατά περίπτωση (2005).

Στη μελέτη μας, τα όνειρα δεν συσχετίστηκαν με υψηλές τιμές καταγραφής του BIS που κυμαινόταν μεταξύ 40-60.

Το ερωτηματολόγιο BRICE (Πίνακας 2) αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο στην ανίχνευση της εγρήγορσης, αλλά απαιτείται πολύ μεγάλος αριθμός ασθενών προκειμένου να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα. Η μελέτη μας βρίσκεται σε εξέλιξη και παραθέτουμε τα πρόδρομα αποτελέσματα της, που αφορούν στην αναφορά ονείρων διεγχειρητικά και στις πιο δυσάρεστες εμπειρίες των ασθενών μας στο χώρο της ανάνηψης.

Βιβλιογραφία

1.Tasbihgou M et all Review Article Accidental awareness during general anaesthesia – a narrative review S. R. Anaesthesia 2018, 73, 112–122

2.Rolf H Sandin et al Awareness during anaesthesia: a prospective case study THE LANCET • Vol 355 February 26, 2000

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ BRICE

Ποια είναι η τελευταία ανάμνηση που έχετε πριν το χειρουργείο;

Ποιο είναι το πρώτο πράγμα που θυμάστε μετά την αφύπνισή σας;

Μπορείτε να ανακαλέσετε κάποια ανάμνηση μεταξύ του χρόνου κατά τον οποίον βρισκόσασταν υπό αναισθησία και της αφύπνισής σας;

Είδατε κάποιο όνειρο κατά τη διάρκεια του χειρουργείου; Αν ναι, ήταν ενοχλητικό;

Τί σας φάνηκε πιο δυσάρεστο κατά τη διάρκεια του χειρουργείου σας;

Είχατε κάποιο πρόβλημα καθώς αποκοιμιόσασταν ή την ώρα που ξυπνούσατε;

Πίνακας 1. Τροποποιημένο Ερωτηματολόγιο Brice